

Valtuustoaloite Sotkamon maaseutukylien Masterplan

KHALL 19.03.2024 § 48

1040/00.02.00/2023

Kunnanjohtaja

Hallintosäännön 18 luvun 2 §:n mukaan kunnanhallituksen on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Kuntalaissa ei säädetä valtuutetun tai muun luottamushenkilön aloiteoikeudesta. Valtuutettu saa vireille asioita tekemällä valtuusto aloitteen.

Kuntalain 23 §:n mukaan valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettut toimenpiteet.

Seuraava kesken oleva aloite tuodaan nyt käsittelyyn:

Valtuustoaloite 31.10.2023

“Sotkamon väestöstä noin 40 prosenttia asuu maaseutualueilla. Sotkamon työpaikoista entistä suurempi osa on maaseudulla mm. kaivosten suuren työllistävän vaikutuksen ansiosta. Lisäksi maa- ja metsätalouden ohella entistä useampi haluaa asettua asumaan maaseudulle.

Sotkamon kaivokset sijaitsevat eri suunnilla kunnan eteläosassa Tuhkakylällä, kunnan luoteisosassa Korholanmäellä ja kunnan kaakkoisosassa Tipasojalla. Lisäksi yritystoimintaa ja asutusta sekä loma-asutusta on ympäri Sotkamo. Myös mahdollinen biotuotetehtaan rakentaminen Paltamoon vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi Pohjavaaran suunnalla. Maa- ja metsätalous on vahvaa eri puolilla Sotkamo.

Esitämme, että

Sotkamolle luodaan yleissuunnitelmallinen asiakirja, joka sisältää välittömiä ja akuutteja toimenpide-ehdotuksia mutta myös pitkän aikavälin tavoitteita Sotkamon maaseutukylien kehittämiseksi koko Sotkamon alueella.

Masterplanissa on tärkeä arvioida myös erilaisten palvelujen ja liikenneratkaisujen kehittämistä maaseutukylille. Samalla on myös arvioitava toimenpiteitä riittävän asuntotarjonnan varmistamiseksi maaseutukylillä myös julkisesti omistettujen yhtiöiden kautta.”

Aloitteen käsittely:

Maaseutupäällikkö

Lähes kaikilla kunnassa tehtävillä päätöksillä on vaikutuksia maaseutuun. Huomattava osa asumisesta jakautuu taajamien ulkopuolelle, minkä lisäksi maaseutu kytkeytyy merkittävällä tavalla kuntalaisille tärkeisiin vapaa-ajan toimintoihin, kuten harrastuksiin, virkistäytymiseen ja vapaa-ajan asumiseen.

Maaseudulla on alkutuotannon lisäksi monipuolista yritystoimintaa. Sotkamossa maatalouteen liittyvänä erityispiirteenä on muun yritystoiminnan runsas kytkeytyminen maataloustoimintaan. Maataloudessa on menossa voimakas rakennemuutos. Alalla on edelleen hyviä menestymisen edellytyksiä ja mahdollisuuksia kannattavaan toimintaan. EU:n maatalouspolitiikkaan ennakoitujen muutokset tulevat vaikuttamaan maatalouden rakenteeseen Sotkamossakin. Käsillä on murros, jossa kestävyys nousee merkittävään asemaan. Metsätalous on Sotkamossa vahva työllistäjä ja tuo taloudellista toimeliaisuutta. Sotkamosta puuttuu puunjalostusteollisuutta. Merkittävimmät lähialueen jalostuslaitokset ovat Kuhmossa ja Kajaanissa. Puun poltto lisää raakapuun kysyntää ainakin lähivuodet, mutta laajamittainen puun energiakäyttö on altis politiikan muutoksille. Sotkamolaiset metsänomistajat ovat näin ollen edelleen raakapuun tuottajan asemassa.

Sotkamossa suurimmat tuotantolaitokset sijoittuvat selkeästi maaseudulle. Kaivokset muuttavat lähialueen maankäyttöä, mutta säteilevät toimeliaisuutena ja työllistävyydellään koko kuntakuvaan. Kaivosten lisäksi maaseudulle sijoittuu eri alojen PK-yritystoimintaa, joka jää monelta osin strategiatoimissa ja julkisessa keskustelussa vähälle huomiolle.

Maaseudun asumisen ja yritystoiminnan edellytyksiin voidaan vaikuttaa kunnan päätöksillä. Tiestön kunto ja hoidon taso, vesihuoltoverkko ja tietoliikenneyhteyksien taso ovat keskeisimpiä tekijöitä palvelujen saatavuuden ohella. Näillä osa-alueilla on Sotkamossa tehty monia strategisesti myönteisiä ratkaisuja, kuten yksityisteiden hoidon ottamien tärkeimmiltä osin kunnan vastuulle. Tarpeet ja teknologiat kuitenkin kehittyvät, joten maaseudun elinvoiman myönteinen kehittyminen vaatii jatkossakin huomiota, panostuksia ja edunvalvontaa. Kunnan elinvoiman kokonaisvaltaiselle kehitymiselle on tilausta.

Maaseudun elinvoimaa kehittäminen on pyritty huomioimaan kattavasti kunnan strategiatoimenpiteissä. Asiaa on edistetty Elinvoimajaostossa ja toimia on viety käytännön tasolle. Myös valtuustoaloitteen näkökulma on laaja ja koostava. Aloitteessa esille tuotuja asioita edistetään jo nyt kunnan päätöksenteon valmistelussa ja kunnan toiminnassa.

Mikäli maaseutukylille halutaan kuitenkin tehdä aloitteessa esitetty yleissuunnitelmallinen asiakirja, kunnanhallituksen tulisi asettaa tehtävään valmistelutyöryhmä. Masterplanin tekeminen vaatii selvityshenkilön rekrytoimista. Työhön ei ole varattu määrärahaa tai muuta resurssia.

Asiaa viedään eteenpäin hankerahoitusmahdollisuutta selvittämällä ja kun hankerahoitus on selvinnyt, tehdään päätös asian eteenpäin viemisestä.

Lisätietoa asiasta antaa maaseutupäällikkö Jari Korhonen, puh 044 750 2134 ja sähköpostitse jari.korhonen@sotkamo.fi

Kunnanjohtaja
Ehdotus

Kunnanhallitus päättää ehdottaa kunnanvaltuustolle, että edellä esitelty kesken oleva aloite on asianmukaisesti käsitelty ja on annettu riittävä selonteko tehdyistä toimenpiteistä.

Kunnanhallitus päättää tarkistaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kunnanhallitus
Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan ehdotuksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että maaseutupäällikkö Jari Korhonen toimi asiantuntijana asian käsittelyn aikana ja poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Otteet

Kunnanvaltuusto